

Szerkesztőség:

Arad, Acsev.-palota.

Kiadóhivatal:

Aradi Nyomda Vállalat

Bulev. Regele Ferdinand 4/22.

József főherceg-ut.)

Szerzőnycim: Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

151.

Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF.

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egész évre — — 1080 Lel

Fél évre — — — 540 Lel

Negyed évre — — — 270 Lel

Havonta — — — 90 Lel

Hirdetések díjazás szerint

EGYES SZÁM ÁRA — 5 Lel

VASÁRNAP — — — 6 Lel

Bucurestiben 50 banival több.

Poincare lemondott.

Nekünk is fáj.

A kisebbségi kérdéssel nagyon sokat foglalkoztunk már ezen a napon. És amikor kezünkbe vetjük a tollat, hogy a kisebbségek sérelmével foglalkozunk, mindig valami újabb és újabb körülmény kényszerített bennünket erre. Ezért sajnós, ez a kérdés nem vesztette el sohasem aktualitását. Most pedig egy érdekes és méltán feltűnést keltő eset tette időszerűvé azt, hogy a kisebbségi problémával foglalkozzunk. Dr. Lázár Illés máramarosi képviselő, a kormánylapban a Ruzsinszkóban élő román nemzeti kisebbségek mostoha helyzetéről számol be. Dr. Lázár többek között ezt írja:

„A csehszlovák kormány ruszinszkói meghívottai az ott élő román néppel rosszul bánnak. A román iskolákat nem segítik és még azokat a román iskolákat is bezárják, amelyek a magyar rezsimben működtek.”

A továbbiakban dr. Lázár bejelenti, hogy ebben az ügyben a kamara legközelebbi ülésén interpellálni fog. Politikai körök az interpellációnak nemzetközi viszonylatokban is nagy jelentőséget tulajdonítanak, mert ez az első eset, amikor kisebbségi kérdésben Románia tiltakozó szavát fölemeli.

A román fajszeretet feljajdul és jogosan tiltakozik, amikor tudja, hogy a távollevő testvérekkel rosszul bánnak, megfosztják legegyszerűbb jogaitól és lépten-nyomon éreztetik velük, hogy nem tartoznak az állam elsorendű polgárai közé. Románia természetesen mindent el fog követni a kis számarányú ruszinszkói román kisebbség érdekében és kötelessége is, mert testvéreiről van szó.

Amikor a ruszinszkói román kisebbség érdekében akciót fog indítani a kormány, nem ért-e vajjon valamelyik miniszternek eszébe az, hogy Romániában két milliónyi magyar és sok százezer más nyelvű kisebbség él, amelyek sérelmei százszorosan fájdalmasabbak, mint a ruszinszkói román kisebbségé. Fájdalmasabbak, mert sokkal több és súlyosabb jogtalanság éri őket és annak ellenére, hogy tudatában vannak kulturális értéküknek, nagy tömegűeknek, megsemmisítik eredményt kivívni, a szünet már diktatórikus kényszer nyomása alatt.

Ugy, ahogy a ruszinszkói román kisebbségeknek jogaik vannak és ezeket a jogokat minden ember: érzésnek, respektálnia kell már azért is, mert nemzetközi törvények szabályozzák a kisebbségek jogait, úgy vannak jogaik, sajnos csak papíron, a romániai kisebbségeknek is. Amikor a román kormány felfigyel a ruszinszkói románságra, vessen egy pillantást az ország határain belül élő kisebbségekre, akiknek sorsa a kormány kezében van letéve és lássák be azt a miniszter urak, akik már egyszer leszögezték a gyulafehérvári pontokat, hogy ami a ruszinszkói román kisebbségeknek fáj, az fájhat a romániai magyar, német és a többi kisebbségeknek is. Elvégre érzékeny, sokat szenvedett emberek vagyunk mindnyájan: románok, magyarok és németek.

Maniu nagy beszéde a tisztviselők létszámesökkentéséről.

A miniszteriumok átszervezéséről szóló törvényjavaslat a szenátus előtt. — Gyárfás: Félő, hogy a kultuszminiszteriumba is bevonul Anghelescu szelleme. — A szenátus és a kamara mai ülései.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának távirata.) A szenátus ma délelőtti ülésén megkezdte a miniszteriumok átszervezéséről szóló törvényjavaslat vitáját. Boila Romulus előadó ismertette a javaslatot, majd Gyárfás Elemér szólalt fel a Magyar Párt nevében.

— Szerette volna, — ugymond — hogy ez a javaslat össze kerül volna a parlament elé, mert kellő idő lett volna annak áttanulmányozására. Annak az aggodalmának ad kifejezést, hogy a kultuszminiszteriumnak a közoktatásügyi miniszteriumhoz való csatolása súlyos következményekkel fog járni a kisebbségi egyházakra. A kultuszminiszterium élen eddig állott férfiak mint Goga, Lapedatu és Vlad ismerték a kisebbségi egyházak problémáit és maga a miniszterium is szakszerűen kezelte azokat. Félő, hogy a közoktatásügyi miniszteriummal való egyesítés után

a kultuszminiszteriumba is bevonul Anghelescu szelleme, amellyel szemben a kisebbségek olyan bizalmatlansággal tekintenek.

Pascu szenátor megnyugtatta Gyárfást, hogy nem kell agódnia, mert a kultuszminiszterium ügyei az egyesített miniszteriumban külön igazgatóság fogja vezetni, de ettől eltekintve az általa kifogásolt szellem nem fog többé meghonosodni.

Boila Romulus hangsúlyozta, hogy a beterjesztett javaslatot a kiküldött parlamentbizottság előzetesen alaposan áttanulmányozta és már a végrehajtási utasítást is elkészítette. A javaslat teljes összhangban áll a nemzeti-parasztpárt programjával. Ha ez az átszervezés korábban történt volna, sok kiadástól lehetett volna megkímélni az államot és a költségvetés realitását is jobban lehetett volna biztosítani.

Maniu: A kormány tisztában van azzal, hogy a tisztviselőket csak fokozatosan lehet lecsökkenteni.

Maniu Gyula miniszterelnök rámutatott arra, hogy az államnak kötelességei vannak, amelyeket a végrehajtó hatalom, a kormány utján kell, hogy teljesítsen. A miniszteriumok és a köztisztviselők szolgálati ágak kelendő megszervezése egyik legfontosabb feladata és programja a modern államnak. Az eddigi kormányok egyáltalában nem törődtek ezzel a programmal és hiányzott a koncepciójuk ahhoz, hogy az állam szervezeteit megfelelő alapokra fektessék. A kormány programjához hiven és ismert koncepciójának megfelelően készítette el ezt a javaslatot, amellyel nem jöhetett előbb, mielőtt a közigazgatási reformot a decentralizáció elve alapján meg nem valósította. Ez a javaslat is a parlamentarizmus és a demokrácia szolgálatában áll, biztosítva minden polgár jogát az állami életben.

Románia életének eddig súlyos veszedelme és terhe volt az aránytalanul nagy tisztviselői kar.

350 ezer hivatalnokot tartott el eddig az állam 20 milliárd költséggel. A kormány kötelességének tartotta, hogy kövesse a nyugati államok példáját, amelyek a tisztviselői kart mindenütt leépítve, teljesítő képességükhöz arányították a tisztviselők számát. Rendkívüli fontossággal bír ez az államháztartás szempontjából és kihat minden polgár életére.

A leépítésnél

a kormány nem kíván felesleges szenvedéseket okozni és tisztában van azzal, hogy csak fokozatosan érhető el a tisztviselői kar megfelelő lecsökkentése.

Azonban ezt a munkát végre fogja hajtani. Nyugdíjazni fogják az idősebb tisztviselőket és még ha nem is töltötték be a teljes korhatárt, vagy a szolgálati időt, teljes

nyugdíjjal bocsátják el őket az állami szolgálatból.

Azonban a kormánynak meg kell követelnie a megmaradó tisztviselői kartól, hogy fokozottabb mértékben ismerje fel kötelességét a neki kényeret adó állam iránt és minden tisztviselő munkaerejének maximumát nyújtsa az államnak. Kevés, de kielégítően fizetett, kötelességtudó, lelkiismeretes tisztviselő fogja a közszolgálatot ellátni és fog jelentékeny mértékben hozzájárulni az állam költségvetésének és háztartásának javításához. Tíz miniszterium lesz ezután, amelyek valamennyien többet fognak dolgozni, mint eddig, az állam magasabb érdekeitől áthatva. A javaslat törvényerőre emelkedése után új éra kezdődik Románia életében.

A miniszterelnök ezután rámutatott arra, hogy más államokban új miniszteriumokat kreálnak, így Olaszországban felállították a kontrollminiszteriumot, amely igen szép eredményeket mutat fel. Köszönetet mondott a régenstanácsnak, amely támogatta a kormányt mélyreható reformjavaslatainak elkészítésénél és kérte a javaslat megszavazását. A miniszterelnök nagy ovációval fogadott beszéde után a szenátus megszavazta a javaslatot. Utána Popovici Mihály benyújtotta a legfőbb számvevőszék átszervezéséről szóló javaslatot.

A délutáni ülésen megkezdtek a miniszteriumok átszervezéséről szóló javaslat részletes vitáját. A 30-ik szakaszánál Maniu miniszterelnök indítványára elfogadták azt a módosítást, hogy államtitkárokká ezentúl ne csak állami tisztviselők lesznek kinevezhetők, majd a javaslatot részleteiben is megszavazták.

A Kamara ma délelőtti ülésén megkezdte

A Kamara ma délelőtti ülésén megkezdte

tek az államszámvetel átszervezéséről szóló javaslat vitáját. Victor Caderre nagyváradi képviselő ismertette a javaslatot és rámutatott annak legnagyobb fontosságára, az állam kiadások fokozottabb és rendszeresebb ellenőrzésére.

Popovici Mihály pénzügyminiszter hangsúlyozta, hogy milyen fontossággal bír a legfőbb számvevőszék átszervezése egy politikai, mint gazdasági szempontból. A számvevőszéknek teljesen függetlennek kell lennie minden befolyástól és ezért egyenlő rangra kellett emelnie a semmitószékkal. A számvevőszék az ellenőrzési jogon kívül büntetőszankciókkal fog rendelkezni és örködni fog a költségvetés betartásán és megakadályozza, hogy a költségvetés keretein túlmenő kiadások történjenek. Popovici Mihály beszéde után

a kamara úgy általánosságban, mint részleteiben megszavazta a javaslatot.

A kamara délutáni ülésén megszavazták a Duna-csatorna átépítéséről szóló javaslatot, majd megkezdték a mezőgazdasági szakoktatásról szóló törvényjavaslat vitáját, amelyet szintén elfogadtak.

A mezőgazdasági hitelintézet felállításáról szóló javaslatához Konnerth Fritz szász képviselő szót hozta. Helyeselte a javaslatot, de kívánatosnak tartja, hogy a szerzett jogokat is vegyék figyelembe. Rámutat arra, hogy régen Erdélyben a román, magyar és német jelzálogintézetek papírjait a külföldi tőzsdéken is jegyezték és a legnagyobb keresletnek örvendtek. Ezeknek az intézeteknek a munkáját összehangba kell hozni a mezőgazdasági hitelintézetével.

Brüsszelben tárgyalták meg a kommunisták a vörös nap rendezését.

Párisban letartóztatták Thoret, a berlini véres május elseje főrendezőjét. — Párisban elválták a földalatti kábelvezetékeket. — Tömeges letartóztatások Cseh- és Morvaországban. — Bécsben tüntetősztrájkra készülnek a kommunisták.

Párisból jelentik: A rendőrség házkutatást tartott az Avant Garde című kommunista lap szerkesztőségében, ahol igen sok kompromittáló iratot talált. A lap egyik példányában nyíltan felszólította a munkásságot, hogy augusztus elsején vonuljanak ki az utcára és rendezzenek véres tüntetéseket.

A kommunista vezetőknek legnagyobb részét sikerült a rendőrségnek letartóztatni. A náluk talált iratokból megállapították, hogy augusztus elsején nagyszabású tüntetésre készültek. Néhány héttel ezelőtt Brüsszelben értekezletre iltek össze a nyugati államok kommunista pártjainak kiküldöttjei és részletesen megtárgyalták a vörös nap rendezésének módjait. Thore, aki az emlékezetes úsmetországi véres kommunista tüntetést rendezte, Párisba érkezett és ő lett volna hivatva megrendezni a párisi vörös napot, a rendőrség azonban letartóztatta.

Az ügyészség utasítására ma házkutatást tartottak az összes kommunista szakszervezetekben és a kommunista vezetőknel. Rengeteg okmányt

foglaltak le, amelyek bizonyítják, hogy augusztus elsejére nagyszabású tüntetésekre készültek a kommunisták. A rendőrség megállapította, hogy ismeretlen tettesek

elválták a rendőrséget és a köztársasági gárda hat kaszárnyáját összekötő földalatti kábelvezetékeket. Egy nagyszabású forradalmi mozgalom esetén a kábelek elvágása katasztrófális lehetett volna Párisra.

Kétszáz tanut idéztek be a Tuka-ügy hétfőn kezdődő főtárgyalására.

A Tuka elleni vádirat.

Pozsonyból jelentik: A lapok ismertetik a vádiratot, amit Tuka ellen adott ki az ügyészség. A vádirat szerint Tuka 1923. óta belföldön egyes külföldi hatalmak részére kémkedett és akciót szervezett a Felvidéknek Csehországtól való elszakítása és egy idegen államhoz való csatolása érdekében.

A Felvidéken Robodana cím alatt fegyveres szervezetet alakított és összeköttetésben állott a magyar levante alakulatokkal. A hétfői tárgyalásra 200 tanut idéztek be. A védelem több politikai kihallgatását kérte, mert be akarja bizonyítani, hogy a vád tanuinak szavahihetősége minimális.

TARCA.

Szabadság.

Írta: Kodolányi János.

Az asszony makacsul halogatott, a férfi faggatta:

— De hát mondd meg, hogy mi bajod? Mi bánt? Talán megsértettek?

De az asszony makacssága nem engedett. Ez dühbe hozta a férfit. Megaláztatnak érezte magát, valahányszor nem felelték a kérdéseire. Most úgy érezte, legjobban lenne alaposan elnászpárolni a feleségét, mint valami durcás gyereket. De nyugalmat erőszakolt magára és tovább faggatózott:

— Mi bajod, mért nem felelsz? Micsoda dolog az, hogy egyszerűen nem felelsz a kérdéseimre?

Ekkor az asszony végre sírva fakadt. Ez is felelet volt, de néma felelet, nem lehet belőle kihámozni semmi konkrétnot. S ezenkívül még elkeserítette is a férfit, mint a legtöbb ilyen eset a férfiakat. Különös címzimus kell ahhoz, hogy valaki ne nézze felháborodás, sőt mardosó büntudat nélkül az asszonyi könnyeket. A férfi megrémült.

— No, az Istenért, ez igazán érthetetlen — dadogta nem valami szellemesen, s úgy nézte az asszony könnyes arcát, mintha meghülyült volna.

De az asszony most már fuldokolva s egyre megrázóbban zokogott.

Hosszas könyörgés, fenyegetés után végre sikerült kihuzni belőle néhány elharapott szót.

— Egyik barátod azt mondta nekem ma, hogy te szerelmes vagy a Mártába...

A férfi elhült. Ő Mártába, ebbe a kissé fornyadó, exaltált lányba nem volt szerelmes, csupán a lába tetszett neki és erről a karcsu s izgató lábról beszélt kissé lelkesen egyik közös barátjuknak, de ki az ördög hitte volna,

hogy ennyire beleszimatolnak legtermészetesebb érzéseibe? Egy pillanatig még bárgyuban nézte a feleségét, s torkán felgyülemlt a keserűség.

— Ki volt az a marha, aki ezzel a pletykával traktált téged? — tört ki végre belőle.

— Megígértem az illetőnek, hogy nem mondom meg neked — szepegte az asszony s könnyei folytak. — Ne kívánd, hogy a szavamot megszegjem. Nem is mondom meg. Elég az, hogy ő figyelmeztetett, mint jóakaróm, hogy te viszonyt akarsz kezdeni Mártával és el is akarsz tőlem válni... Azt is mondtad, hogy én nem való vagyok tehozzád...

A férfi összeszorította a fogait, hogy ne káromkodjék mint egy kocsis. Világosan tudta, hogy melyik barátja bősztette fel az asszonyt, azt is tudta, hogy miért: közös titkot akart teremteni az asszonnyal. Ez egészen természetes volt, férfi a férfinak ellensége, szintúgy asszony az asszonynak. De ami elszomorította, sőt lassanként kétségbeesítette, az az volt, hogy mások számon tartják legkisebb érzéseit is, azt is, ha megtetszik valakinek a lába. Ugy érezte, mintha rendőri felügyelet alá helyezték volna. Vajon nem természetes-e, hogy egy férfinak megtetszik egy szép láb? Vajon nem az lenne épen a sajnálatos, a beteges benne, ha nem tetszene még? S ez a kis halvány tetszés vajon már belesodorná őt a válásba, abba, hogy gyermekei anyját, éveken keresztül segítő társát és barátját elhagyja?

Feküdt az ágyban és bámulta a plafont. Gondolkozott és a szájaize megkeseredett. Ugy érezte, elmegy a kedve mindentől. Munkájára akart gondolni, de irtózat és undor fogta ei. Gyermekeire gondolt s elöntötte a szánalom. Barátjára gondolt, akit csak segített eddig s akivel megosztotta a kenyerét és a csömör a torkát fojtogatta. Mardosta a keserűség, mert az asszony ígéretet tett egy pletykáldokó férfinak, hogy nem árulja el és ezt az

A bőrkiütések

A Kadum-kenőcs a szökéseket szárítja és eltünteti, erős széres, sima bőrt csinál. Fenséges minden viszketésér és bőrgyulladás ellen. Sok szenvedést elkerülünk idejében használva a Kadum-kenőcsöt: ekzema, szökések, orbáncz, rüh, kintések, horzsolások, hemoroidok, var, sümölcs ellen.

A hatóságok vizsgálatot tartottak a kommunista munkások bankjában, amelyben rengeteg kompromittáló okmányt találtak. Megállapították, hogy két millió hatszázötven frank hiányzik a bankból, amelyről nem tudnak elszámolni. Bizonyos, hogy ezt az összeget az augusztus elsejei vörös nap előkészületei emésztették fel. A rendőrség ezzel kapcsolatban letartóztatta a humanité új szerkesztőjét és még a mai napon átszállította az ügyészségre.

Prágából jelentik: A mai napig összesen 187 kommunistát tartóztattak le, akiket államrend elleni összeesküvéssel vádolnak. Brünni jelentések szerint, augusztus negyedikére puccsot terveztek a kommunisták. Számos vezetőt letartóztattak. A kormány Morvaország összes csendőrségeit augusztus negyedikére Brünn környékére rendelte.

Bécsből jelentik: A kormány betiltotta az augusztus elsejére tervezett kommunista felvonulást, amire a kommunisták egy napos sztrájkjal akarnak felelni. Valószínű azonban, hogy a sztrájkot nem tudják végrehajtani.

Kétszáz tanut idéztek be a Tuka-ügy hétfőn kezdődő főtárgyalására.

A Tuka elleni vádirat.

Pozsonyból jelentik: A lapok ismertetik a vádiratot, amit Tuka ellen adott ki az ügyészség. A vádirat szerint Tuka 1923. óta belföldön egyes külföldi hatalmak részére kémkedett és akciót szervezett a Felvidéknek Csehországtól való elszakítása és egy idegen államhoz való csatolása érdekében.

A Felvidéken Robodana cím alatt fegyveres szervezetet alakított és összeköttetésben állott a magyar levante alakulatokkal. A hétfői tárgyalásra 200 tanut idéztek be. A védelem több politikai kihallgatását kérte, mert be akarja bizonyítani, hogy a vád tanuinak szavahihetősége minimális.

ígéretet meg is akarta tartani, vele, a férjével szemben...

Most érezte, hogy pókhálóba keveredett. Most vágyakozott vissza egykori diákszobájába, ahol teljesen egyedül volt, ahol nem lés-ték a legkisebb ösztönmegnyilvánulásait is. Ahol lehetett természetes, őszinte ember és természetességével nem sértett senkit.

Hosszu hallgatás után végre elcsitult az asszony sírása s hirtelen szenvedéllyel átölelte a férjét.

— Tudom, hogy mi nem fogunk sokáig együtt élni — mondta panaszosan. — Én erre már elkészültem...

A férfi pedig nem tudott szólni semmit. Képzletben elintézte a válást, gondoskodott a család megélhetéséről, számokat csoportosított, pénzeket adott össze és osztott szét, összcsoportosította a ruháit, kibérelte a hónapos szobát és előfizetett ebédre a kiskocsmában.

— Ne haragudj — suttogta az asszony és könnyes arcát az övéhez szorította. — Én azért mégse hittem a pletykának. De azt éreztem, hogy te szabadulni akarsz tőlem.

A férfi megsimogatta az asszonyát, megcsókolta szeliden s azt mondta:

— Nem érdemes beszélni az egészről. Hol nap kidobom a fiut...

— Ne, azt ne tedd — könyörgött az asszony. — Akkor megtudja, hogy én elmondtam neked a dolgot!

— Rendben van, nem dobom ki — felelte mosolyogva, de belül sirt. — Hisz ugyis mind egy.

A fainak fordult és úgy tett, mintha aludnék, de nem aludt, hanem reggelig rázta, rázta a láthatatlan bilincseket, amelyek észrevétlenül ráfonódtak és megakadályozták abban, hogy őszinte, természetes és tiszta ember legyen.

Spanyol-zsidó hitközség alakul Aradon.

Az ortodox hitközség vezetőségével elégedetlenek csoportja hívja életre az új alakulást. — Aradon alakul meg az első új zsidó hitközség a most megszavazott kultusztörvény alapján.

(Arad, július 26.) Aradnak ma nagy szenzációja van, amelyről sokat beszélnek az aradi zsidóság körében. Arról van ugyanis szó, hogy a nagy viharok közepette megszavazott kultusztörvénynek szenzációs fejleményei támadtak ebben a városban, amennyiben az új törvény alapján

új zsidó hitközséget alapítottak Aradon. Ez az első új hitközség az egész országban, amely a most meg-szavazott kultusztörvény alapján létesült.

Az új hitközség alapításának előzményei, valamint érdekes részletei a következők:

Akiknek a szigorú ritusok nem elég szigorúak.

Az aradi ortodox izraelita hitközség kebelében már hosszabb idő óta széthúzás uralkodik. A hitközség tagjainak tekintélyes csoportja ugyanis régebben elégedetlen a vezetőséggel, egyrészt azért, mert nézete szerint a hitközség pénzügyi és adminisztratív vezetése nem történik olyan alapon, mint kellene, másrészt pedig

a vezetőség nem vigyáz arra, hogy az előírt szigorú vallási ritusokat a tagok lelkiismeretesen be is tartják.

Az elégedetlenség azonban csak elméleti volt mindaddig, amíg az új kultusztörvényt még nem szavazta a parlament. Az új törvény módját nyújtott ahhoz, hogy külön hitközségek alakulhassanak a az elégedetlen csoport neki is fogott az új hitközség megalapozásához.

Szeárd hitközség alakul Aradon.

Elsősorban memorandumot szövegeztek meg, amelyet fuárral küldöttek el Bucurestibe Vlad Aurei kultuszminiszterhez. A memorandum szövege a következő:

Holnap megkezdik a tárgyalásokat az angol-orosz diplomáciai viszony felvétele ügyében

Dovgalevszky párisi szovjetkövet Londonba utazik.

Londonból jelentik: Az angol és szovjet kormány holnap megkezdik a tárgyalást a diplomáciai viszony felvétele ügyében. Anglia és Oroszország norvégiai követeik útján folytatják az előzetes megbeszéléseket és ezeknek alapján a szovjet kormány Dovgalevszky párisi szovjetkövetet bízta meg azzal, hogy Lon-

donba utazzon a közvetlen tárgyalások felvételére.

A Morning Post értesítése szerint Henderson angol külügyminiszter kijelentette, hogy Dovgalevszky már vasárnap Londonba érkezik és hétfőn megkezdik a tárgyalásokat az ipari és kereskedelmi összeköttetések felvétele tárgyában.

Elrendelték a bűnügyi zárlatot Chismann vagyónára.

Hosszu ideig tartó vizsgálat várható a Poporala biztosítónál végbement visszaélések ügyében.

(Arad, július 26.) Több alkalommal beszámolt az Aradi Közlöny arról a milliós visszaélésekről, amit Chismann Benzin, az aradi Poporala-Popului biztosító intézet vezérigazgatója követett el és amivel súlyosan megkárosította az aradi kisembereket, munkásokat és kisüzetemes hivatalnokok százait. Százszámra fekszenek az aradi ügyészségen a bűnvádi feljelentések a kétnevű biztosító és annak igazgatója ellen és a súlyos terhelő bizonyítékok következtében Chismann mintegy két héttel ezelőtt letartóztatott és azóta az ügyészségi fogház lakója. A fogház második emeletének egyik külön cellájában tölti Chismann a vizsgálati fogságot és meglepően cinikusan viselkedik. Ügyében a vizsgálat azonban csak lassan halad előre, mert egy olyan nagyarányú vizsgálata van szó, amelyenhez hasonló évek óta nem fordult elő. A nagy bűnkomplexum széleskörű és körültekintő vizsgálatot igényel, aminek befejezése még hetekig eltarthat.

Chismann bűnügyében ma újabb fordulat állott be. Dr. Pop Sándor ügyvéd kérésére, — aki 466 megkárosított aradi lakos nevében fordult a törvényszékhez — 2.760.408 lej összeg erejéig a törvényszék

elrendelte a bűnügyi zárlatot Chismann Benzin egész vagyónára.

A bűnügyi zárlatot a portareli hivatal megbízottja holnap reggel fogja foganatosítani és zár alá helyezik a székház igazgató minden feltalálható ingó és ingatlan vagyonát. A volt Deák Ferenc-uccában elegánsan berendezett lakását is zár alá veszik és egyben vizsgálat indul, annak megállapítása céljából, hogy hol rejtette el Chismann azokat az összegeket, amelyek a biztosító pénztárából eltulajdonított.

Drótnélküli telefonnal szerelik fel az óceánjárókat.

Tőzsdefiókok a hajókolosszusokon.

Londonból jelentik: A Berengária gőzös legutóbbi útján az utasok közvetlen drótnélküli telefonbeszélgetéseket folytattak Páris-sal és Newyorkkal. Miután a kísérletek sikerültek,

Gyomorrontás, gyomorégés, fejfájás,

rendetlen székelés esetén ne használjunk mást mint dr. FÖLDES-féle SOLVO hashajtó pirulát. A legjobb vértisztító és epehajtó szer. — Kapható dr. Földes gyógyszeráránban.

MINDEN ÁRUHÁZBAN

Odette

SELYEM-HARISNYÁT
kérjenek.

TARTOS!

3833

MOSHATO!

Nagy sikkasztás Zágrábban.

300.000 dinárt sikkasztott el a Tegma r. t. pénztárosnője és azután férjével együtt megszökött.

Zágrábtól jelentik: A zágrábi Tegma kereskedelmi és ipari részvénytársaságnál nagyarányú sikkasztásnak jöttek a nyomára. A cégnél évek óta teljesít szolgálatot Turján Mária pénztárosnő, aki néhány nappal ezelőtt szabadságot vett, azzal, hogy rosszul érzi magát és egy orvos tanácsát akarja kérni. A pénztárosnő azonban nem tért vissza sem tegnapi, sem ma, mire gyanút fogtak és rovatossalást rendelték el. Megállapítást nyert, hogy Turján Mária közel 300.000 dinárt sikkasztott el és hamis könyvvizsgálattal leplezte sikkasztását. A megállapítással egyidejűleg ível érkezett be a Tegma vezérigazgatójához, melyben a pénztárosnő bejelenti, hogy férjével együtt öngyilkosságot követnek el. A sikkasztott összeg megtérítéseképpen felajánlja a férje tulajdonát képező autót. A feljelentés megtörtént és a rendőrség megállapította, hogy a házaspár ismeretlen helyre utazott. Az is megállapítást nyert, hogy a fedezetül felajánlott autóra csak egy részletet fizettek és így az nem képezi a férj tulajdonát. Miután a sikkasztó pénztárosnő többször emlegette, hogy Tirolban fogja szabadságát tölteni, a rendőri nyomozás ott kutat a megszökött házaspár után.

Az Astra zenekarát szerződtette tértzenére a város.

(Arad, július 26.) Beszámoltunk ma számunkban arról, hogy a város vezetősége teljesítette az aradi közönség óhaját és megegyezést létesített az Astra-gyár zenekarával, amely háromszor hetenkint tértzenét szolgáltat.

A tárgyalások a tértzene ügyében már június óta folynak, amióta a város megtudta, hogy az idén a katonazenére nem számíthat. Elsősorban az Astra-gyári zenekarral tárgyaltak, de kombinációba vették az aradi grani-csár-ezred zenekarát is, amely azonban most közölte, hogy nem szerződhet le. Miután a szezon már előrehaladt, a város nem okoskodott sokat, hanem leszerződtette az Astrazenekart, amely tértzenéinként, 1800 lejt kap a várostól. A megegyezés szerint abban az esetben, ha esős idő van, a zenekar nem kap fizetést, azonban ha tértzene közben zavarja meg az eső a közönség szórakoztatását, megkapják az 1800 lejt. Ez körülbelül 50.000 lejébe fog a városnak kerülni.

most a Leviathant is hasonló készülékkel szerelik fel, úgy hogy az utasok kabinjaikból folytathatnak a szárazfölddel beszélgetéseket.

A newyorki tőzsde engedélyt adott arra, hogy a Leviathan fedélzetén fiókot állítson fel egy magántársaság. A példa itt is hamarosan követésre talál és az összes nagyobb óceánjárókon tőzsdék lesznek, ahol az utasok lebonyolíthatják üzleteiket.

A város szeme rápillantott Pernyáva Eldorádójára.

Látogatás az Amerika-strandon, ahol paradicsomi állapotok uralkodnak és nem kerül pénzbe a fürdés. — Az élet viszont ép úgy zajlik, ha nem jobban, mint a másik két előkelő strandon. — Korlát és örök kerül az Amerikához.

(Arad, július 26.) Aki nem sajnálja a fáradságot és a nagy meleg dacára lerándul a Marosparton a volt Dörner-féle puskaporgyár felé, igen érdekes látványban részesül. Itt terül el ugyanis, körülbelül egy kilométer hosszúságban az úgynevezett „Amerika-strand“, amely érdekes látványokban teljes mértékben lefözi Arad összes strandjait. Amerika — demokratikus nevéhez híven — ingyenes üdülést biztosít látogatóinak, akik Pernyáva lakosságából rekrutálódnak.

Fürdőtrikós hölgyek felvonulása az uccán.

Ha az ember végighalad az Amerika-strandhoz vezető uccán, kellemes meglepetéssel konstatálhatja, hogy mennyire emancipálódott erre felé a hölgytársadalom. A strandon ugyanis nincsenek kablnok, tehát a hölgyek radikálisan oldják meg a vetkőzés és öltözés problémáját. Otthon veszik fel a fürdőruhát s így haladnak a strand felé. S senki nem talál benne kivételt, legkevésbé a férfiak, akik örömmel szemlélnek az uccán sétáló „formákat“. Azok, akik a belváros környékéről jelennek meg az Amerikán vendégszereplésre, azt hangoztatják, hogy a Neptun- és katonastrand hölgyei között is be kell vezetni ezt a magyszerű szokást. Legalább azok is szórakoznak, akiknek nincs idejük a strand látogatására.

A hölgyek egy másik része viszont uccai ruhát vesz a fürdőtrikó fölé és a strandra érkezve, egyszerűen leveti s a partra helyezi. És meg kell állapítani, hogy még senkinek a ruháját nem vitték el, pedig senkisémet őrzi.

Vig élet az „Ameriká“-n.

A strand közelében valóságos bicikli és autópark állomásozik. Tegnap érte el zenitjét az Amerika forgalma és ráérvő emberek közel kétszáz biciklit és tizenkét autót számoltak. Ugyanekkor 2500—3000 ember élvezte a hűs hullámokat. A parton alacsony deszkabodé áll, ahol fáradhatatlanul mérlik a frissítőket a vídám fürdőzőknek. Szinte el sem hinné első látásra az ember, hogy egy külvárosi, rögtönzött strandra érkezik.

A strand homokján épen úgy folyik a flört, a rómi és a tánc, mint a többin s a vízben izgalmas vízi-polo csatákat vívnak a sportolók, akiknek lelkes nézők asszisztálnak.

Ezt az eldorádói életet csupán az a körülmény zavarja, hogy — a régi szokások értelmében — még mindig odaszállítják a környékben összeszedett szemetet és így történik meg, hogy a fürdőzők nap-nap után megsérülnek a szemétkben elszórt üvegdaraboktól.

Rendezi a város az Amerika-strandot.

A magyszerű strand nem maradhatott titok a város vezetői előtt sem, akik a közönség kívánságára elhatározták, hogy rendezzék a Pernyáva Eldorádóját. A szemetet eltakarítják, korlátot állítanak fel a vízben és

egy őrt vezényelnek a partra, aki a rendre és tisztaságra fog vigyázni. Más változás az Amerika-strandon nem készül és így a közönség talán még nagyobb számban fogja látogatni a különleges szórakozásokkal kecsegtető fürdőt.

A város által tervezett újítások híre ma már eljutott a strand közönsége körébe és egyes rosszmagú emberek ezt mondják:

— Végre másodszor is felfedezték — Amerikát.

Sőt vannak olyanok is, akik előre félnek a strandberendezéstől, mert azt hiszik, hogy a kedves, fürdőtrikós sétáknak vége lesz. De ezeket megnyugtadjuk, az aggodalom tulzolt, a paradicsomi állapotok ellen semmiféle mérnyelet nem készül. S folyhat nyugodtan tovább az Amerikán és környékén a flört...

(m. r.)

Nézeteltérés az olasz király és a trónörökös között.

Umberto trónörökös nem szimpatizál a fascizmussal.

Berlinből jelentik: A Berliner Zeitung amittag jelenti, hogy a Chicago Tribune római értesülése; szerint Victor Emanuel olasz király és Umberto trónörökös között nyílt formában nézeteltérés keletkezett.

A trónörökös, aki a fascizmussal szemben ellenzéki álláspontot képvisel, nem jó szemmel nézi apjának magatartását és határozottan elítélte, hogy apja sok tekintetben lemondott a felségjogokról a Duce javára.

Kína hajlandó sajnálkozni.

Előkészületek az orosz-kinai közvetlen tárgyalások felvételére. — Tanácskozások Washingtonban.

Londonból jelentik: A Times tokiói jelentése szerint Sidehara japán külügyminiszter ma az orosz-kinai konfliktus ügyében megbeszélést folytatott a tokiói szovjet-követtel, aki kijelentette, hogy a szovjet tárgyalások felvételének alapjául a status quo helyreállítását tekinti. A kormány felhatalmazása alapján a követ kijelentette, hogy a szovjet nem fog katonai intézkedéseket foganatosítani, csak akkor, ha erre Kína kényszeríti.

Nankingből jelentik: Hivatalos körök szerint a kínai kormány azt várja, hogy az oroszok indítsák meg a tárgyalásokat. Kína finnországi követe a közeli napokban érkezik meg Charbinba, a közvetlen tárgyalások felvételére.

Mukdenből jelentik: Hivatalos körök szerint Kína hajlandó sajnálkozását kifejezni a keleti vasutak lefoglalása miatt. Hajlandó arra is, hogy visszahelyezze a kiutasított orosz vezérigazgatót a vasutak élére. Ezzel a ténykedésével elismerte a közös kontroll elvét a keletkinai vasutakra vonatkozólag.

Washingtonból jelentik: Az Egyesült Államok külügyi államtitkára fogadta az angol, japán, francia és német követeket, kikkel hosszú tárgyalásokat folytatott. Kiszivárgott hírek szerint azon tanácskoztak, miképpen lehetne egy esetleges egységes akcióval hatni a nagyhatalmaknak Kínára, hogy állítsa vissza a status quot a Kelet-Kínai vasutnál.

Elmarad a szabaduszó-vadászat Aradon.

Dr. Lutai nem szimpatizál a mérnöki hivatal tervével és így nyugodtan maradnak a szabaduszók a Marosban.

(Arad, július 26.) Az aradi szabaduszók körében általános elkeseredést okozott az a hír, amelyet az Aradi Közlöny mai számában közölt és amely szerint a város mérnöki hivatala vízi-rendőrséget akar felállítani a szabad Marosban uszók összefogdosására. Ezzel kapcsolatosan ma beszélgetést folytattunk Lutai Cornel dr. interimár-bizottsági elnökkel, aki a következőket mondotta:

— Az eszme előttem nem rokonszenves és ezért intézkedtem aziránt, hogy a javaslatot megsemmisítsék. Ennek dacára azonban figyelmeztetniük kell a fürdőzőket, hogy a

szabad Marosban való fürdőzés életveszélyes és minden évben megkövetelte az áldozatait. Egyben arra kérem a fürdőzőket, hogy — a nyugati városok strandolójának példájára — vigyázzanak a tisztaságra és ne dobálják el az ételmaradékokat és az ételek csomagolópapírjait a strandon. Ezzel nem a városnak, hanem a fürdőzőknek tesznek rosszat. A város intézkedett, hogy a fürdő területét felhomokoztassák és tisztán tartsák, azonban ebben a törekvésben a közönségnek is a város segítségére kell sietnie.

Halálos végű autószerencsétlenség Budapesten.

A gyalogjáróra futott autó halálra gázolt egy rajzoló.

Budapestről jelentik: Halálos végű autószerencsétlenség történt ma reggel az Andrassy-uton. Egy taxiautó, amelyet Angyal Jenő sofőr vezetett, épen az Andrassy-utra kanyarodott, amikor a sofőr észrevette, hogy közvetlenül előtte egy bicikli halad. El akarta

kerülni és oly erősen fordította meg a kormánykereket, hogy a kocsi a járdára futott. Itt elgázolta Dobák János aszfaltzórt és Wagner Rezső 33 éves modellrajzoló. A rajzoló nyomban meghalt, míg a munkást súlyos sérüléssel szállították a Rókus-kórházba.

Irodalom és művészet

* Heti műsor. Szombat, vasárnap délután 4 órakor, este: Miss Amerika (látványos operettrevü).

* Miss Amerika ma este, holnap délután, holnap este is műsoron van, mert a közönség olyan érdeklődést tanúsít iránta, hogy állandóan nagy közönség táborozik a színházi pénztár előtt és valósággal különös protekcio szükséges egy-egy jobb jegy megszerzéséhez. Miss Amerika-láz uralkodik Aradon, szelvében-hosszában tárgyalják a pompás revüoperettben látható látványosságokat, a deka-

ratív díszleteket, a ragyogó toalett-sorozatokat, Galetta csodát művelt a mindenre kiterjedő figyelmű rendezéssel. Viola Margit, Kertész Manci, Dancs Ica, Fekete Cica, Weichelt Paula, Lantos Ilona, Galetta, Balázs, ifj. Szendrey, Gyöző, Kun, Jávör, Földes mind-mind tudásuk legjavával szolgálják a sikert. Külön eseménye az előadásnak egy fiatal urleány: Hartmann Piri csodás táncszáma. Ujszerűek a boyok, a görökök rendkívül ügyesek. Gellért Pál karnagy a zenekar élén tevékeny, mindent egybevetve a szezon pazar lényű, ragyogó operettje a Miss Amerika, amelyet mindenkinek meg kell nézni.

INGYEN KAPJA

• hó végéig

• AZ **ARADI KÖZLÖNY-t,**

• ha ma megrendeli. •

Az előfizetést csak 1929. augusztus 1-től számítjuk.

Hajszja az óléci rablógyilkosok után.

A nyomozó hatóságok szerint néhány napon belül világosság derül a borzalmas gyilkosság minden részletére. Huszonöt év előtt is gyilkosságot kíséreltek meg özvegy Molnár Sándorné ellen. Szabadlábra helyezték a gyanúsított Gyukics-családot. Beszélgetés az örökösrel, Kardos Géza szinigazgatóval.

Nagybecskerekéről jelentik: A titokzatos óléci rablógyilkosság ügyében a nyomozás a legnagyobb eréllyel folyik. A meggyilkolt Molnár Sándorné, a dugzagdag milliomosnó oszlának inuit holttestét eltemették a kanaki temetőben. A temetést Jagodics Józsa kanaki földbirtokos, a meggyilkolt milliomosnó birtokos szomszédja és régi ismerőse rendezte és azon az egész környék lakossága megjelent.

A tettesek nyomában.

A gyilkosság ügyében a nyomozás több irányban folyik. Ólécen és környékén a csendőrség folytatja a nyomozást, míg a belgrádi rendőrség keresi annak a fenyegető levélnek a küldőjét, amelyet a meggyilkolt asszony a múlt hónapban kapott és amelyben az illető azt írta, hogy ha őt az asszony követelésének sürgetésével anyagi romlásba dönti, akkor meg fogja gyilkolni.

A nyomozás egyébként újabb adatokat és bizonyítékokat állapított meg, amelyek alapján a legrövidebb időn belül több letartóztatás várható.

A nyomozás jelenlegi állása alapján Draskovics Milán helyettes államügyész úgy nyilatkozott, hogy minden valószínűség szerint pár napon belül a borzalmas bűntény minden titokzatos részletére teljes világosságot fognak deríteni.

Az ügyészség véleménye szerint

a fenyegető levél valószínűleg nem áll összefüggésben az elkövetett gyilkossággal, az csak egy ijesztési kísérletnek látszik, melynek az volt a célja, hogy az öreg asszony ne követelje a félmillió dinárt meghaladó adósság megfizetését.

— A tettes — mondta az államügyész — egészen más helyen keresendő és minden jel azt mutatja, hogy megtaláltuk a helyes nyomot, amelyen haladva azt hiszem rövidesen kézrekeríthetjük a gyilkost és rábizonyíthatjuk a súlyos bűncselekményt.

Az őrizetbevevett Gyukics-család újabb kihallgatása nem lendített a helyzeten és ezért a csendőrség az őrizetbevevett Gyukics István gazdálkodót, feleségét és fiát, Szabadlábra helyezte, de mindhármuk felett elrendelte a rendőri felügyeletet.

Megérkezett az örökös.

A meggyilkolt milliomosnőnek, akinek mintegy huszmillió dinár értékű vagyona volt, egyedüli örökösei Kardos Géza debreceni szinigazgató és annak nővérei. Kardos Géza kedden reggel már meg is érkezett Becskerekre, hogy az örökség ügyében eljárjon.

Munkatársunk beszélgetett Kardos Gézával, a debreceni színház igazgatójával, aki az esettel kapcsolatban igen érdekes részleteket mondott el a tragikus véget ért Molnárné életéből.

— Szegény nagynéném borzalmas esete rendkívül megdöbbentett. A megboldogultat 1918 őszén, a forradalom idején láttam utoljára. Abban az időben meglátogattam engem Debrecenben. Volt a köztisztviselők bankjában pénze elhelyezve, arra nézve adott nekem utasítást, mert én voltam a megbízottja. A bank azonban teljesen tönkrement és a pénz elveszett. Nem volt sok, mindössze körülbelül 40 ezer pengő. Ha nem is láttuk egymást, állandóan leveleztünk. Belgrádban még soha sem voltam nála, de az utóbbi időben folyton hívott és elhatároztam, hogy augusztusban meglátogatom, de a sors, sajnos, másként rendelkezett. Engem nagyon szeretett szegény néném, többször mondta, hogy rám hagyja egész vagyonát, de én úgy is megosztottam volna nővércimmel. Három nővérem van életben, egyik egy ezredes neje, a másik özvegyasszony, a harmadik egy közjegyző felesége. Mi

vagyunk szerencsétlen véget ért nagynénémnek egyedüli élő rokonai.

Gyilkossági kísérlet huszonöt év előtt.

— Nagynéném ellen már egyszer követtek el gyilkos merényletet. Az körülbelül huszonöt év előtt történt. Nagynénémnek valami tárgyalása volt a becskereki járásbírószágon. Vonaton akart bejönni Bókáról, a tanyáról, ahol teljesen egyedül lakott. Azonban éjjel egy óraker felébredt és azt gondolta, jobb lesz, ha kocsin megy, legalább nem lesz olyan melegt. Fölkel-

Popovici pénzügyminiszter a színházi adó leszállításáról.

A kormány ezzel egy lépéssel előbbre haladt kisebbségi programjának megvalósításában.

Bucuresti-i tudósítónk jelenti telefonon: A színházak adóját, mint ismeretes, a kormány huszonhat százalékról tizenhárom százalékra szálította le és ezt a javaslatot már megszavazta a kamara. Popovici pénzügyminiszter ma délután kijelentette, hogy téves az a nézet, mintha az adóleszállítás külső presszióra,

vagy befolyásra történt volna. A kormány ezzel a ténykedésével is előbbre haladt a kisebbséget érintő programjának megvalósításában. Különben a kultuszügyeket ezenül egy, a miniszteriumtól teljesen független bizottság fogja intézni, amelynek vezetője Pacliseanu miniszteriumi vezérigazgató lesz.

Seprőnyéllal és puskatussal vallatnak a vadászai csendőrök.

„Ha nem vall: rosszul jár.” — Feljelentették az aradi ügyészségen a vadászai csendőrörsöt. — Egy lépéssel gyanúsított kálváriája.

(Arad, július 26.) Ma reggel egy fiatalon öltözött, ijedtaru ember rontott be Grigorovici István dr. aradi ügyvéd irodájába. A férfi az ügyvédet kereste és a mikor bejutott Grigorovici dr.-hoz, olyan szenzációs esetet adott elő, amelynek még súlyos következményei lesznek és amelyben most az aradi királyi ügyészség folytat vizsgálatot.

Lopás történik egy aradmegyei községben.

Néhány nappal ezelőtt történt, hogy az aradmegyei Satul nou községben lopások történtek, amelyekről feljelentést tettek a Vanatori (Vadász) községben levő csendőrörsnek. A nyomozás megindult és annak eredményeképpen a csendőrség három embert tartóztatott le. A lopás főtetteseként az egyiket gyanúsították és nyomban megkezdtek a kihallgatását. A gyanúsított főtettes előadása szerint ez a vallatás oly módon történt, hogy rárivalltak és követelték, vallja be a lopást. Amikor pedig ezt nem tette meg,

először megpofozták, majd seprőnyéllal és puskatussal verték meg.

A verés hatása alatt a gyanúsított úgy vallott, mint a karikacsapás.

— Még azt is bevallottam volna — mondta az ügyvédnek, — hogy én öltem meg az öregapámat. Csak ne verjenek meg.

A csendőrörsön végül arra voltak kíváncsiak, hol van a lopott holmi és miután ezt már nem tudta megmondani, folytatódott a vallatás.

Szökés a pincebörtönből.

A kihallgatás nem járt eredménnyel, mire

tette hát kocsisát, befogatott és elment kocsin Becskerekre. Éjjel két óra tájban ismeretlen tettesek behatoltak a bókai tanya udvarába és

abban a hiszemben, hogy nagynéném bent alszik, beszögezték az összes ajtókat és ablakokat, aztán felgyújtották a házat.

— A ház teljesen leégett és mindenki azt hitte, hogy nagynéném is bennégett a házban. Mikor aztán nagynéném, akit csak az Isten csodája mentett meg a tűzhaláltól, másnap este kocsiján visszaérkezett Bókára, óriási volt a csodálkozás az egész faluban. A vizsgálat annakidején nem tudta kinyomozni a tetteseket, nagynénémnek azonban mindig az volt a meggyőződése, hogy

férfjének keze benne volt a dologban,

mert akkor már nem voltak együtt, Molnár Sándor szűkös anyagi viszonyok között élt és nagynéném halála esetén kezébe kapta volna az egész vagyont.

vagy befolyásra történt volna. A kormány ezzel a ténykedésével is előbbre haladt a kisebbséget érintő programjának megvalósításában. Különben a kultuszügyeket ezenül egy, a miniszteriumtól teljesen független bizottság fogja intézni, amelynek vezetője Pacliseanu miniszteriumi vezérigazgató lesz.

az órs pincéjébe zárták, azzal, hogy határidőt adnak neki arra, gondolja meg magát és vallja be, hova rejtette a lopott holmit.

— Ha nem vall, rosszul jár — biztatták. A sötét pincébe zárt ember gondolkodni kezdett. Attól félt, hogy mire a határidő lejár és nem tudja megmondani, hol van a holmi, újra megverik. Végül félelmében felfeszítette a pince bezárt ajtaját és megszökött a községből, ahonnan egyenesen Aradra tölt, hogy az ügyvédet felkeresse.

— Ügyvéd ur, csináljon valamit — könyörgött, — mert nem merek hazamenni. Ujra elfognak és megvernek.

Feljelentés az aradi ügyészségen.

Az ügyvéd a parasztemberrel együtt az ügyészségre sietett, ahol felkereste Mandru Miklós királyi ügyészt, akinek előadta a történeteket. Az ügyész nyomban telefonált Vanatori községbe és közölte, hogy a hazatérő embernek semmi bántódása nem lehet. Egyben azt is közölte, hogy az új csendőrségi törvény szerint a

gyanusítottak kihallgatása csak két, nem csendőrtanú jelenlétében történhetik meg.

Felkérte a csendőrörsöt, folytassa le a nyomozást a törvényes keretek között.

Grigorovici dr. ezután elvitte ügyfelét dr. Cucu Vazul városi főorvoshoz, aki látelvet vett fel a megvert emberről, majd feljelentést tettek a vanatori csendőrség ellen az ügyészségen, hivatalos hatalommal való visszaélés, súlyos testisértés és jogtalan letartóztatás miatt.

Az ügyészségi eljárás megindult és ezzel egyidejűleg az ügyvéd az aradi csendőrsparancsnoksághoz is beadványt intézett, kérve a házi vizsgálat levezetését. A vizsgálatok eredményét feszült érdeklődés előzi meg.

10, 15, 20 és 25 lejes helyek rakka.

A SZENT és a RAJONGÓJA
a berlini filmkiállításon 186 film közül első aranydíjat nyert filmremek.
Főszerepben: **WILHELM DIETERLE**
BEMUTATJA MA, SZOMBATTOL
AZ APOLLO.

PATT és PATACHON
ESETE
JOSEPHINE BACKER-el.
KÉTÓRÁS KACAGÁS MA, SZOMBATTOL
AZ URANIABAN.

H I R E K.

A zsidó álomtól — a zsidó államig.

Ma van Herzl Tivadar halálának 25-ik évfordulója.

1859 esztendővel ezelőtt, nem Mandzsuriát, hanem Palesztinát verte fel harci zaj. Titus a Skopusz hegyéről megkezdte Jeruzsálem ostromát és 21 napi elkeseredett küzdelem után romokban hevert Salamon király hárszke fővárosa. Azokat a zsidó férfiakat, akik nem menekültek öngyilkossággal a rómaiak kardjai elől, Titus Róma gyönyörködésére vadállatok martalékává, a nőket katonái prédájává tette és ártatlan gyermekek vérével megírta a zsidó nép történelmének leggyászosabb lapjait.

A zsidó nép földtelen, a zsidó föld néptelen és a zsidó állam zsidó álom lett. A zsidó nép mint kereskedő, orvos, zenész, filozófus, fizikus politikus Ádámként végigtaposta a történelem vörösmalmát és tizenhét és fél század alatt sem tudott egészen asszimilálódni, mert külső erők kovácsoltak bennünket egy néppé" írja Herzl Tivadar, a Neue Freie Presse párisi tudósítója, akit a Dreyfus-per máriól-honapra a finomtollú tárcáiról nagy-konceptiójú politikussá érlelt.

1896-ban Herzl megírja „Zsidó-állam" című tervezetét a zsidókérdés megoldására és ez a röpirat forrongásba hozta az egész világon elszórtan élő zsidókat. 1897-ben összehívja az első cionista világkongresszust. 1898-ban II. Vilmos német császár ígéretet tett arra Herzlnek, hogy intervenciót a török szultánál, hogy a zsidóknak koncessziót adjon kolonizációra Palesztinában. 1900-ban világkongresszus Londonban, 1902-ben Chamberlainnel folytatott tárgyalásokat, aki megígéri támogatását a zsidók kolonizálására a Sinaifélszigeten. 1903: Pogrom Kisenevben. Herzl Oroszországba siet és az orosz kormány kijelenti, hogy könnyíteni fog a zsidók helyzetén. Herzl Palesztinába utazik, majd 1904-ben fogadja az olasz király, a pápa, szüntelen utazik, beszél, ír, dolgozik, mígnem 1904-ben elhatalmasodik szívba és váratlanul alig néhány nappal 44-ik születésnapja után meghal.

Az ő munkálkodásának az eredménye, hogy 1917-ben a Balfour-deklaráció ismét zsidó állammá teszi az évezredek zsidó államot és ugyanazon a helyen, ahol Titus serege táborozott, 1924-ben felavatják a héber egyetemet és San-Remóban a népek szövetsége elismeri a zsidó államot.

Holnap Zürichben megnyílik a XVI-ik cionista világkongresszus, ahol a világ minden részéről összesereglett zsidók emlékeznek Herzl-re és folytatják azt a programot, amit Herzl „A zsidó állam" és az „Az ő-szüljön" között hagyott öröklül.

Ma Arad zsidóinak egy része is összegyűlt Herzl-ünnepélyre este fél 10 órakor a zsidó iskola udvarában, de nem gyászolni, hanem ünnepelni az eszmét és a 25 év múltán is élő Herzl-t, aki azt hirdette. (Ch. H.)

— **Időprognózis.** Változékony, zivatarra hajló idő várható, további hősüléssel.

— **Dan Sever lesz az egységesített egészség-és munkaügyi miniszterium vezetője.** Bucurestiből jelentik: Az egészségügyi és munkaügyi miniszteriumok egységesítésével kapcsolatban, ma hivatalosan kijelentették, hogy a miniszteriumok vezetője Dan Sever lesz.

— **Hírek Poincaré megbetegedéséről.** Párisból jelentik: Olyan hírek terjedtek el a francia fővárosban, mely szerint Poincaré állapota nem kielégítő és valószínűleg műtétnél kell alávesse magát. A hír Párisban nagy nyugtalanságot keltett.

— **Felgyógyul a német kancellár.** Heidelbergből jelentik: Müller Franken birodalmi kancellár állapotában tartós javulás állott be és visszaeséstől nem kell tartani.

MA,

SZOMBATON ESTE FÉL TIZ ORAKOR

a zsidó iskola udvarában

HERZL EMLÉKÜNNEPÉLY

HERZL TIVADAR halálának 25-ik évfordulója alkalmával. Belépés díjtalan.

Fellner Budapesten.

Fellner Bauert gyanusija felesége meggyilkolásával

Budapestről jelentik: Fellner ma Budapestre érkezett. Az újságíróknak kijelentette, hogy az olasz hatóságok nagyon jól bántak vele, majd Bauerről beszélt és azt hangoztatta, hogy ő volt az aki a rendőrséget Bauer nyomára vezette.

Az ellen tiltakozott hogy felesége szerelmes lett volna Bauerbe, aki szegény ember volt és több alkalommal becsapta feleségét, akitől nagyobb összegeket csalt ki és valószínűleg azért gyilkolta meg, mert az asszony viselkedésével a neki adott pénzt

Megindult Hidasnémetinél a vasuti forgalom

Hidasnémetinél jelentik: A vasuti forgalom Magyarország és Csehszlovákia között megindult. Ma megérkeztek a csehszlovák vasutasok, kik átvették hivatalaikat és köleső-

nös sajnálkozás kifejezése után felvették a vasuti összeköttetést. A vonatok most már menetrend szerint közlekednek.

Konyhakéssel akarta leszurni barátnőjét.

Nyomdász és táncosnő szerelme. — Letartóztatták Rózsahegyen a féltékeny nyomdászt.

Rózsahegyről jelentik: A csendőrség letartóztatta Assec Levi szaloniki-i születésű osztrák állampolgár nyomdászt, aki Rózsahegyen meg akarta ölni Brandschein Elza táncosnőt.

A nyomdász öt évvel ezelőtt ismerte meg a szép Elzát és olthatatlan szerelemre lobbant szíve. A leány is huzott a szépen kereső férfijéhez és összeköltözve, éveken keresztül éltek együtt. A fiu azonban nagyon féltékeny volt és ezzel valóságos pokollá tette a táncosnő életét, aki nem bírva az állandó féltékenységi rohamokat, egy szép napon összecsomagolt és éjszakának idején megszökött barátnőjétől.

A nyomdász erre elhatározta, hogy hűtlen szerelmének keresésére indul és vagy vissza kényszeríti hozzá, vagy pedig megöli. Hóna-

pokon keresztül tartott ez a hajszja. A leány egy-egy hónapig tartózkodott egy városban és máris szaladt tovább, mert kimondhatatlanul félt a hevesvérű és mindenre elszánt fiatalembertől. A hajszja azután Rózsahegyen ért véget, mert Assec megtudta, hogy a szép Elza ott van. Azonnal Rózsahegyre utazott és az egyik üzletben egy 30 centiméteres konyhakést vásárolt. Azután elment a leány lakására, aki azonban észrevette az ablakból közeledését és lezárta az ajtót. Amikor pedig a nyomdász be akarta törni az ajtót, segítségért kiabált és a közelben tartózkodó rendőr letartóztatta a gyilkosságra kész szerelme, aki ellen emberölés szándéka miatt megindult az eljárás.

— **Házasság.** Weisz János vaggongvári tisztviselő leánya, Bözsike és ifj. Strung Fülöp (Bucuresti) ma, szombaton este fél 8 órakor tartják esküvőjüket az aradi evangélikus templomban.

— **Bécsben enyhült a hőség.** Bécsből jelentik: A sarki légáramlat elérkezett az osztrák fővárosba, ahol a kánikulának hűvös szél és esőzés vetett véget.

— **A Szovjet Szárnya Rómában.** Rómából jelentik: Ma Rómába érkezett a Szovjet Szárnya nevű repülőgép, amelynek utasait a szovjetkövét és a légügyi miniszter vezetésével fogadta Mussolini. A repülő utasai Rómából Milanóba mentek, ahol megtekintették a repülőgépgyárat.

— **A Saint Louis Robin új világrekordja.** Saint Louisból jelentik: A Saint Louis Robin repülőgép az elmúlt éjszakáig 300 órát töltött a levegőben egyfolytában. A pilóták 500 órán keresztül akarnak maradni. Felszállásuk óta ma romlott el az időjárás, azonban ennek dacára a pilóták közölték, hogy nagyszerűen érzik magukat.

— **Halálos végű repülőszerecséniesség.** Strassburgból jelentik: Ma délelőtt egy katonai repülőgép Geysposheim pályaudvara közelében lezuhant és elégett. A gépet vezető altiszt szörnyethalt.

— **Hétfőn ülésezik az interimár bizottság.** A mára kitűzött interimár bizottsági ülés elmaradt. A város vezetősége most hétfőn déli 12 órára hívta össze az ülést, amelyen fontos városi ügyek kerülnek tárgyalásra.

— **Bűnvádi feljelentést tett egy aradi tanár egy kőműves ellen.** Érdekes ügyben rendelkezte el a vizsgálatot az aradi ügyészség. Toader Miklós aradi gimnáziumi tanár bűnvádi feljelentést tett Strockovitz Vilmos aradi kőműves ellen csalás és sikkasztás miatt. A professor bűnvádi feljelentésében elmondja, hogy házat akart Aradon építtetni és ebben az irányban hosszas tárgyalásokat folytatott Strockovitz kőművessel. Miután a megállapodás létrejött közöttük, 800.000 lej készpénzt adott át neki és egy 100.000 lejes hetétkönyvet helyezett letétbe az egyik aradi téglagyárnál az építkezés téglaszükségletének a fedezésére. Multak a hetek s közben a tanár rájött arra, hogy az ő számiájára a kőműves más építkezésekhez is hordat a téglagyárból téglát. Egy alkalommal pedig Strockovitz felkereste őt és 26.000 lejt kért traverzekre. A tanár átadta a kért pénzt, azonban a feljelentés szerint Strockovitz nemcsak hogy nem vett abból a pénzből traverzeket és elsikkasztotta, hanem le akarta tagadni azt, hogy ezt a huszonhatezer lejt felvette. Miután ezek a tanár tudomására jutottak, ma délelőtt megjelent az ügyészségen és megtette a bűnvádi feljelentést a kőműves ellen, aminél alapján megindult az ügyészségen a bűnügyi eljárás.

— **A beszélőfilm bemutatása Prágában.** Prágából jelentik: Prágában augusztus 15-én mutatják be az első beszélőfilmet.

Telefon 70.

ERZSEBET SLAGERMOZGO

Telefon 70

Ma nagy premier! 5, 7 és 10 órakor

RAMON NOVARRO legújabb világfilmje:
TILTOTT ÓRÁK (Bálvány)

Nézz meg WINTERNITZ-nél a fotókat!

10, 15, 20 és 25 lejes helyárak.

ERZSEBET SLAGERMOZGOMa, szombaton d. u. 3 órákor
Holnap, vasárnap d. e. 1/2 12 és d. u. 1/2 8 órákor**MATINÉ! BETTAUER**

regénye:

Felszabadult erkölcsökMary Kid, Deutsch Manel,
Oscar Marion-al.

— Felrobbant egy löporraktár a hőség miatt. Szófiából jelentik: Stara Zagorában felrobbant a löporraktár és egy katona szörnyethalt. A szerencsétlenséget a nagy hőség okozta, mert a meleg következtében öngyulladás következett be.

— Kiltört egy vulkán Hawaiban. Honolulu-ból jelentik: A Hawaai szigeteken a Pulance vulkán kiltört és 50—60 méter magasságba hánynya a lávát. A lakosság körében nagy a pánik és a szomszédos községeket kiürítették.

— Kombinált vasuti és repülőforgalom Mexikó és az USA. között. Londonból jelentik: A Mexikói Légiforgalmi Társaság Newyork és Mexikó City között kombinált vasuti és repülőforgalmat létesített. A körülbelül 2200 kilométeres utat egy nap és két éjszaka alatt teszik meg.

— Fürdés közben a tóba fullt egy gyoroki leány. A gyoroki homokbányában, ahol több katasztrális hold terjedelmű mély tó van, tegnap délután öt óra tájban végzetes szerencsétlenség történt. Tapasztó Julis 16 éves leány fürdés közben elmerült s mire kifogták a vízből, már nem volt benne élet. Az aradi királyi ügyvédséget értesítették az esetről.

— Tanulmányut Eszt- és Finnországba. Tudvalevő, hogy a tavalyi finn-ugor kulturakongresszus óta fokozott mértékben látogatnak Magyarországra az északi magyar rokonnemzetek különböző csoportjai és ezt a gyakran megnyilatkozó rokoni szeretetet óhajtja viszonzni a magyar diákság azzal, hogy hosszabb, de igen olcsó tanulmányutat rendez. Ez az ut folyó évi augusztus 24-én indul és három hét alatt a résztvevőknek alkalma nyílik Varsó (2 nap), Riga (2 nap), Tartu (2 nap), Tallinn (5 nap), Helsinki (4 nap), Abo (2 nap) nevezetességeinek megtekintésére. A tartalmas utazás részvételi díja diákoknak 356, nemdiákoknak vagy kísérőknek 376 pengő, mely összegben az utazás gyorsvónat III. osztályon, szállás és étkezések, programköltségek bennfoglaltaknak. Jelentkezési határidő 1929 augusztus 10. Jelentkezni levélben is lehet a Magyar Diákutazási Irodánál, Budapest, V., Nádor-ucca 18. Telefon: Lipót 991—56 és Automata 212—17. Jelentkezéskor a részvételi díj egyharmada fizetendő.

— Áramszünetelés. A villanytelep közli hogy vasárnap, folyó hó 28-án az áramszolgáltatás vezetékjavítás miatt szünetelni fog: Reggel fél 6 óráktól délután 2 óráig a Marosfolyó és a M. Sceavola (Hájó), T. Dobra (Boczkó), Baritiu (Rákóczi), Piata Catedralei (Tökölly-tér), V. Stroiescu (Teleki) és a A. Saguna (Választó) uccák által határolt területeken.

— Meghívó. Az Aradi Filharmonia Egyesületnek augusztus hó 4-én délelőtt 11 órákor a Városi Zenede helyiségében tartandó rendes évi közgyűlésre. Targysorozat: 1. Elnöki megnyitó és 2 tag kiküldetése a Jegyzőkönyv hitelesítésére. 2. A választmány évi jelentése. 3. A számvizsgáló bizottság jelentése és határozat a felmentvény megadására tárgyában. 4. A jövő évi költségvetés megállapítása. 5. Elnökség, tisztikar és választmány megválasztása 3 évre. Indítványok.

LEGUJABB.**Poincare ma este lemondott.**

A miniszterelnök Doumerguehoz intézett levelében betegségével indokolja lépését. — A köztársasági elnök Briand-t bizta meg a kormány további vezetésével.

Parisból jelentik: Poincare miniszterelnök ma este levelet intézett Doumergue Gaston köztársasági elnökhöz, amelyben bejelentette lemondását. Lépését azzal indokolta, hogy betegsége annyira legyengítette, hogy két-három hónapra belül nem lenne képes aktív munkát végezni. Helyzetét súlyosítja, hogy jelenleg műtét előtt áll.

A köztársasági elnök nyomban értesítette Poincare lemondásáról az összes minisztereket, akik még az esti órákban minisztertanácsra ültek össze. A minisztertanács pontosan tizenegy órákor ért véget és megüzte

Bartu igazságügyminisztert, valamint Briand külügyminisztert, hogy még az éjszaka folyamán keressék fel Poincarét és tolnácsolják előtte ugy a köztársaság elnökének, mint a minisztertanács hódolatát és elismerését. A két miniszter fél órát töltött Poincarénál.

Holnap délelőtt fél tíz órákor ismét minisztertanács lesz, amelyen hivatalosan tudomásul veszik a köztársasági elnök, már ismertté vált határozatát, amely szerint Briand külügyminisztert bizta meg a miniszterelnök teendői elvégzésével.

Bérbeadják az állami petroleumtelepeket.

(Az Aradi Közlöny tudósítójának telefonjelentése.) A kereskedelmi miniszterium ma egy rendkívül fontos rendeletet hozott nyilvánosságra. A rendelet kimondja, hogy az állam tulajdonát képező petroleumtelepek szeptember tizedikén nyilvános árlejtés után adat-

nak bérbe. A miniszterium megtesz minden intézkedést, hogy megakadályozza, nehogy az árlejtésnél visszaélések történjenek.

Felrobbant egy ágyu egy angol csatahajón.

Máltából jelentik: A Dewonshire angol csatahajón súlyos szerencsétlenség történt. Egy tizen-

öt centiméteres ágyu felrobbant és tizenhét matrózt súlyosan megsebesített és hatot megölt.

Rejtélyes halottégetés Bucurestiben.

A rendőrségen felakasztotta magát egy uriaszony, akit elégették a krematóriumban, anélkül, hogy a családtagok láthatták volna. — A fővárosi sajtó büntényt sejt a dolog mögött.

Bucurestiből jelentik: A fővárosi sajtót és jobb társadalmi köröket hetek óta különös eset tartja izgalomban. A rendőrprefekturára még június 28-án előállítottak egy 60 éves uriaszonyt, akit azzal vádoltak hogy az Universal kiadóhivatalában egy pénztárcát elloptott. A rendőrségen kihallgatták az urinőt, majd letartóztatásba helyezték. Másnap reggel a gyanusított az illemhelyen felakasztotta magát és mire rátaláltak, már halott volt. A holttestet a bonctani intézetbe szállították, majd mielőtt a család kikérte volna, elküldték a krematórium-

ba és elégették, anélkül, hogy a családtagok láthatták volna.

A bucuresti-i sajtó most sorozatos támadást intéz a rendőrség és a hatóságok ellen. A lapok büntényt sejtjenek és támadják a krematóriumot is, amelynek nem lehet hivatása az, hogy büntettek nyomát eltüntesse. Hír szerint kiderült, hogy az uriaszony véletlenül kicserélte pénztárcáját egy hasonlóval és egy tulibuzgó rendőrtiszt ok nélkül vitte fel a rendőrségre. Az ügy fejleményeit nagy érdeklődéssel várják.

— Dr. Silartau, a tudószanatórium igazgatófőorvosa augusztus hónapban csak délelőtt fél 9—11-ig rendel (Str. Metianu 4., I. em.)

— Három pesti színház atlétikai viadala. A három budapesti nyári színház primadonnái, férfitagjai és görlejei atlétikai viadalt rendeztek, amelyről képből és írásban közöl beszámolót a „Színházi Élet” új száma. Ennek a sportszámnak a tartalmából kiemeljük a következőket: Herczeg Ferenc elmondja emlékeit a régi Hunniásokról. Fudball-lexikon. A régi sport. A sport trikóban. Dámák a nyeregben. Sporttillemtan. Pesti v. ziklubok. A sport bajnoknál. Érdekes cikkek és riportok: a deauvillei szépségverseny döntőbírái nyilatkoznak Miss Európa és Miss Amerika találkozásáról. A strand szépe, stb. Nagy dívatautó-rejtvényrovat. Dabarmelléklet: Pista néni. Két kottasláger. A „Színházi Élet” egyes számának ára 40 lej. Negyedéves előfizetés 450 lej. Kiadóhivatal Budapest, Aradi-ucca 10.

— Makulatura papír, tiszta ujságpéldányok, csomagolási célra, 5 kilogrammos kötegelben olcsón kaphatók az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

Mulatság.

— Az idei első nyári mulatság a nyomdászok augusztus 11-iki jótékonycélu kerti ünnepélye lesz, mely az ujaradi Kornett-vendéglő összes helyiségeiben zajlik le az aradi Astra-gyári zenekar közreműködésével. Este 9 órai kezdettel nagy-szabású táncestély fejezi be a kerti ünnepélyt.

Nyáron is van szenzáció!

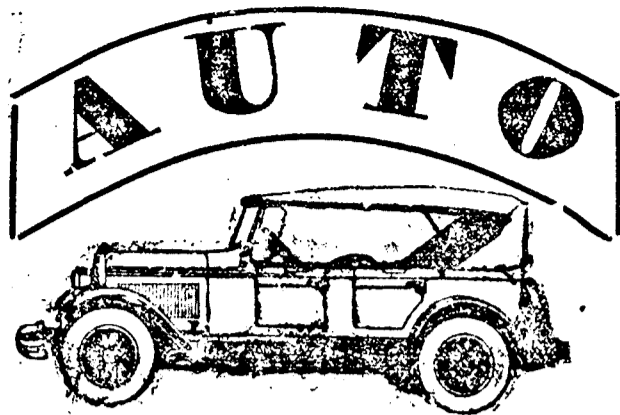
„Göre Gábor mög a Durbints sógor“

mög a loposkezű Kátsa cigány személesen fellépnek nemsokára az Apollo Mozgódában.

Kacagató énekes és táncos filmszkecs. A film szereplői pesti művészek személyes fellépéssel.

Reinkarnálódott Buddha egy öt éves gyermekben.

Londonból jelentik: Biranban egy öt éves gyermekben reinkarnálódott Buddha. A gyermek hibátlanul olvas a szentírásból és hatalmas beszédket tart, majd részletesen beszámol előző életéről. Angol filozófusok elutaznak Biranba és tanulmányozni fogják ezt a feltűnést okozó esetet.

Budapest 696 nő ül a volán mellett.

Már csak 4500 ló van a magyar fővárosban.

Néhány évvel ezelőtt még eseményszám-ba ment, ha a budapesti uccákon feltűnt egy-egy olyan autó, amelynek a kormányánál nő ült. Ma már majdnem 700 női vezető van és napról-napra szaporodik a számuk. A sofför-vizsgákon mindig látni nőket és van olyan vizsganap, amikor a vizsgázók ötödrésze nő. Érdekes, hogy amíg a férfiak husz százaléka megbukik a vizsgán, addig a nőknek alig öt százalékát buktatják meg a vizsgázató mérnökök. Igen egyszerű oka van ennek. Minden nő hiu, szégyellenék, ha elbuknának és ezért alaposan felkészülnek úgy az elméleti, mint a technikai vizsgára. A női hiúság az oka részben annak is, hogy női vezetővel csak ritkán történik valami nagyobb baleset. Félnék az esetleges sérülés nyomaitól és ezért óvatosan, vigyázva hajtának.

Pontosan 696 női vezető váltotta ki a rendőrségen hajtási igazolványát. Ezek közül 38-an motorkerékpárhoz, a többiek autót vezetnek. Jellemző a női sofförök számának rohamos emelkedésére, hogy az év első felében 140-en vizsgáztak. Természetesen számuk még mindig elenyészően kicsiny a férfivézetőkhöz arányítva, tekintve, hogy Budapesten 30.376 sofförnek, illetve urvezetőnek van hajtási igazolványa.

A nők természetesen a maguk módján drukkolnak a vizsgákon. Minden pillanatban rizporozzák magukat és a tükör is gyakran előkerül a táskából. Nagyrítkán megtörténik, hogy egyikük-másikuk megbukik. Vannak, akik hidegvérrel veszik tudomásul azt, hogy két hét múlva újra kell jelentkezniük, de bizony előfordult, hogy a sportlady elszirta magát.

A sportladyk közül még csak kettőnek-háromnak van autója, de annál több a színésznő-autósok száma. Velük sem történt semmi baj. Ők is óvatosak és kihágás miatt is csak a leg-ritkább esetben itélték el őket.

A gépkocsik szaporodására jellemző az az adat is, amelyet a főállatorvosi hivatalban nyertünk. Két év alatt 6500 ló tűnt el a pesti uccáról. 1927-ben 11.000 ló volt Budapesten, ma már csak 4500 van.

Több mint bizonyos, hogy néhány év múlva ezer alá csökken a „pesti“ lovak száma.

† Irving kapitány kitiűntetése. Irving kapitányt, Segrave őrnagy rekordkocsijának, az Arany Nyilnak konstruktőrjének, az angol mérnökök egyesülete aranyéremmel tüntette ki.

† A turakocsi meghatározása. A németországi Legfelsőbb Nemzeti Sportbizottság újból meghatározta a turakocsi fogalmát. Véget akar ezzel vetni annak a fégl visszaélésnek, hogy úgynevezett frizirozott kocsikat állítsanak a turakocsik versenyébe s ezáltal ezt teljesen kiforgatták tulajdonképeni rendeltetéséből. Ezért többé nem a mázslásnál állapítják meg, hogy a jelentkező kocsit turakocsi-e, hanem az egyes gyári szériákat osztályozzák. A gyáraknak kell kérelmezniük, hogy egyes típusaikat turakocsiknak elismerjék. Az elismert típusokat a sportbizottság közhírré teszi, azonkívül a gyáraknak is jogukban áll, hogy elismert típusaikat hirdetésményeikben, árjegyzékük-

ben, stb. ilyenek gyanánt tüntessék fel. Az elismert típusoknak a turakocsik versenyében kell indulniuk, hacsak időközben valami konstruktív változást nem tettek rajta. Ez utóbbi esetben már nem tekintik ezeket széria-kocsiknak s csak mint speciális kocsik indulhatnak. Valamely típust a sportbizottság csak akkor ismer el turakocsinak, ha abból legalább száz kocsit a gyár már elkészít-

tett. Így az egészen kis gyárak nem versenyezhetnek. Ezáltal is elő akarják segíteni a nagy szériák gyártását s így a standardizálás előrehaladását. Konstruktív korlátozás a turakocsikra csupán a fordulatszám tekintetében áll fenn. Ennek literig terjedő kocsiknál nem szabad többnek lennie, mint 4200, nagyobb motoroknál pedig mint 3800.

Lányok, akik nem akarnak tudni a férfiakról.

Női Robinzonok szigete, ahol halászzattal és vadászattal foglalkoznak a hölgyek, de a férjvadászatot nem ismerik.

(Róma, július 26.) Az adriai tenger hullámai között van egy kis sziget, Callivari. Az egész nem nagyobb egy másfélórás járóföldnél, sziklás, dombos, pálmák és fügefák tenyésznek rajta, különben elhagyatott, magános hely az Océánban. Hajók elkerülik, csak néha nagy ritkán köt ki partjain egy halászcsonak. Itt, ezen a kis Senki-szigeten ütötték fel sátrukat a modern női Robinzonok. Hatvan-két urileányból áll ez az amazon-különítmény, szépek, egészségesek, fiatalok, akik beleuntak a mai flörtös, dzsesszes, hangos városi életbe és elhatározták, hogy „visszavonulnak a közéletből“, amely terhes és utálatos számukra. És mivel a férfiakra se kíváncsiak, férfit se vittek magukkal, csak úgy magukban telepedtek le, természetesen szülői engedéllyel. A mamák ugyan kissé furcsálották ezt a nomádeletet, de végeredményben nyertek a dolgon: erre az időre nem kellett új ruhákat csináltatni, nem kellett finanszírozni az ezerféle költséges esti kiruccanást, autót, színház, mozi, fánclókat, a női Robinzonoknak semmire sincs szükségük, maguk sütnek-főznek és takarítanak kis wigwamjukban.

A próbaidő felé. Mondani se kell, hogy óriási feltűnést keltett a hír mindenütt. A papák természetesen szkepszissel fogadták a ervert.

— Két hét alatt megszöknek — jóslták.

De azóta négy hónap telt már el és a lányoknak eszük ágában sincs visszatérni. Természetesen több kíváncsi újságíró megpróbált behatolni a szigetre. Ez azonban nem sikerült. Az amazonok erőiesen elutasítanak minden betolakodót. Férfiakról pedig egyenesen hallani sem akarnak. Havonta gözös köt ki Callivari kikötővé avanszált öblében: élelmiszert és háztartási cikkeket hoz a társaságnak. Mert a női Robinzonok azért nem vetik meg a modern technika vívmányait. Így például saját kis motoros csonakuk van, motorbiciklijük, amivel a törzsfőnök „csapatsemlekt tart“ és a kora-korvha is európai nivón áll: tiszta alumínium-elények sorakoznak a polcokon, villany helyett karbiddal és petróleummal világítanak.

Nemrég egy francia újságírónek sikerült megvetnie a lábát a szigeten. Eleinte hallgatás akartak róla, de amikor a riporternő sirva fakadt és feltalált egy rémmesét, hogy elűzte kegyetlen apja és számára nincs más választás, mint, hogy vagy felveszik maguk közé, vagy a tengerbe ugrik, megkönyörültek rajta és szavazás útján úgy döntöttek, hogy „az árva“ egyelőre köztük maradhat, próbaidősnek.

— De itt dolgozni kell ám! — figyelmeztette a vezér, egy feketehaju, cowboyöltözötű amazon.

— Kérem, nem riadok vissza semmitéle munkától — felelte szolgálatkészen a „menekült“.

Két hétig időzött a szigeten az újságíró és a legnagyobb elragadtatás hangján emlékezik meg az ottani állapotokról.

— Valóságos kis paradicsom — mesélte visszatértekor — ezek a fruskák valóban csudát műveltek.

— Miben áll ez a csuda? — faggatták az aggódó mamák és papák, akik csak nagyritkán kaptak hírt Robinzon-csemetéiktől.

— Kertészkednek, építkeznek, egész nap-

juk a szabad levegőn telik el. Sokat sportolnak, tornásznak, usznak. Állattenyésztéssel is foglalkoznak. A törzsnek van egy tarka tehene, ezt felváltva fejik meg és két kecskéjük, mely rövidesen szaporodni fog... aztán, csirkék! Itt egy kis baj van. Valamennyien szeretnének csirkehúst enni, az ebédre szánt pipikét azonban senki se meri levágni. Már többször sorsot húztak, a vezér szigorúan ráparancsolt a kijelölt leányra, hogy „teljesítsd kötelességedet!“, de ő maga is képtelen volt elvágni a védtelen csirke nyakát. „Nem tudok hóhér lenni!“ monotta és majdnem bögött. Így aztán több meddő kísérletezés után úgy határoztak, hogy lemondanak a husevérről. Csak halat esznek, mert halásznak is és a halat már könnyebb szívvél boncolják fel. Inkább növényeket, sok főzeléket esznek.

— És ki vigyáz rájuk?

— Nem kell rájuk vigyázni. Ügyvelnek ők maguk. Különbön pedig van „őrség“ is, Pajtás kutyá személyében. Ez a hatalmas dán dogg nyomban ugatni kezd, ha csónak jelenik meg a láthatáron és a lányok ilyenkor furkósbottokkal felszerelve rontanak a jövevényre. Nem tanácsos velük kikezdeni. Egyszer a közeli városkából több elszánt fiatalember kerekedett fel azzal, hogy majd megtréfálják az önkéntes száműzetésben élő bakfisokat. Három csónakkal jöttek. Este érkeztek a sziget alá, kikötöttek és tervszerűen rajt akartak ütni a társaságon. De póruljártak. Pajtás veszett üvöltésben tört ki és a „hadserg“ nyomban harcra készen állott a riadóra. Természetadta fegyvereikkel, amelyek között a sárgarépa, káposztafej és a záptojás is szerepelt, küzdöttek a vitéz amazonok és rövid csetepaté után visszaszorították a meglepett ifjakat csónakjaikba. Ilyen ellenállásra nem számítottak. Az új szabinnők elrablásából hát nem lett semmi.

— És hogy tudott megszökni?

— Nehezen. Két órahosszat bolyongtam a tengeren, kétségbeesetten már arra gondoltam, hogy visszamegyek a szigetre, amikor felvett egy vitorlás. Azt hitték, hogy hajótörött vagyok! Ismétlem: nagyon jól éreztem magam a női Robinzonok szigetén és nagyon szívesen lettelepednék köztük, ha...

— Ha? — faggatták a kíváncsiak.

— Ha magammal vihetném az udvarlóiimat is... — vallotta be pirulva az ifjú riporternő.

Viszonyt folytatott saját leányával

Letartóztatták a vériertőző apát.

Nagyváradról jelentik: Burdás Demeter 47 éves révi földmives hónapok óta viszonyt folytatott 17 éves Julia nevű leányával. A viszonynak látható jelei mutatkoztak és a leány sirva vallotta be édesanyjának, hogy viszonyt folytatott édesapjával. Amikor Burdás erről értesült, megölésével fenyegette meg feleségét és leányát, ha feljelentést tesznek ellene.

Felesége azonban a fenyegetések ellenére feljelentette az élesdi csendőrségnél a vériertőző apát, akit letartóztattak és bekisértek a nagyvárad-i ügyészségre.

LIPPAFÜREDEN, vasárnap délután és este szenzációs nagy műsort rendez az aradi

IPAROS OTTHON műkedvelő csoportja. Színpadra kerül a **Motor**, a **Lóvászár** és a **Cég Arája** bohózatok, művészi magánszámok, ének, zongora és hegedű szólók.

ARAD, TIMISOARA és a környék kiránduló közönségének találkozása lesz a kies Lippafüred ez alkalommal is

Felségsértéssel vádolnak egy bucaresti-i szerkesztőt.

Bucurestiből jelentik: Burileanu, az Ordinea című lap szerkesztője előtt tegnap kihirdette az ügyészség, hogy felségsértés miatt vádat emel ellene, mert több cikkében a régensztancsot és az ország más alkotmányos tényezőit meg nem engedett módon támadta.

Az ügyészség ezenkívül közölte még Burileanunak, hogy gyilkosságra való felbuzgással is vádolja, mert az Ordinea egyik múlt heti számában azt írta, hogy Sterei, ezt a hazadurót, agyon kell ütni. Az alságiró perében a jövő héten ítélik az illovi törvényszék.

KÖZGAZDASÁG.

Összesítik a C. F. R. adósságait.

Augusztus 31-ig kell bejelenteni az összes igényeket.

Bucurestiből jelentik: A CFR. vezérigazgatósága elhatározta, hogy 1919. januárjától a folyó év elejéig keletkezett adósságokat összesíteni fogja, hogy az intézmény vagyoni státuszát megállapíthassák és az adósságok kifizetéséről gondoskodjanak.

Ezért felhívást intézett valamennyi ker-

leti igazgatóságokhoz, hogy a körzetükbe tartozó hitelezők listáját állítsák össze és közöljék sajtó útján is, hogy mindazok a vasúti szállítók, akiknek a CFR. különböző címeiken tartozik, igényeiket legkésőbb augusztus 31-ig jeleljék be az illetékes kerületi igazgatóságnál, mert ellenkező esetben azokat nem fogják tekintetbe venni.

= ZÜRICHBEN NYITÁSKOR ÉS ZÁRLATKOR IS 3.08.15 A LEJ.

Devizák: Páris 6.60.25, Berlin 40.07, London 817.50, Newyork 168.10, Milánó 8.81, Zürich 32.42, Wien 23.74, Prága 4.98.50, Budapest 29.37, Varsó 19. — Valuták: Aranyárka 40.50, angol font 817.50, francia frank 6.65, svájci frank 32.75, olasz lira 8.95, dollár 168, osztrák korona 24.75, magyar korona 29.75, cseh korona 5.05.

— **Terménypiac.** (Gárdos és Bornstein-cég jelentése.) A mai hetipiacon először jelent meg az új buza, melynek ára elég magas, különös tekintettel arra, hogy minőségileg gyenge. A sok esőzés és az ezt követő hirtelen szárazság következtében az új buza szorult és igen sok idegen anyagot tartalmaz. Kialakult gabonaárak: Óbuza 650—660, újbuza 600, árpa 450, zab 480—500, tengeri 620—640, rozs 580.

— **Alaptőkeemelésre készül a Magyar Pénzüntézet Központ.** Budapestről jelentik: A magyar vidéki hitelügyek erős megnövekedése következtében, közgazdasági körök szerint, a Magyar Pénzüntézet Központ komolyan foglalkozik a tőkeemelés kérdésével és előreláthatóan az erre vonatkozó tárgyalások be is fejeződtek. Mint minden tőkeemelésnél, most is elsősorban az állam részvétele fontos és a pénzügyminiszteriummal éppen arról tárgyalnak, hogy milyen mértékű legyen az alaptőkeemelés, mert az új részjegyek tulnyomó részét ismét az államkincstárnak kell átvennie. Ettől függetlenül módot keresnek arra is, hogy a magyar állam betétállományát megfelelően növeljék.

— **A Magyar Vasúti Forgalmi kiterjeszti érdekeltségét.** Budapestről jelentik: A Magyar Vasúti Forgalmi Rt. érdekeltséget vállalt az Erste Wiener Waggonleihanstalnál. A tranzakció lebonyolításával kapcsolatban az Erste Wiener Waggonleihanstalt vezetésében személyi változások álltak be, amennyiben Gergely Vilmos kormányfőtanácsost, a Magyar Vasúti Forgalmi Rt. vezérigazgatóját beválasztották a vállalat igazgatóságába. Ezzel egyidejűleg a Magyar Vasúti Forgalmi Rt. érdekköréhez tartozó Polnische Waggonleihanstalt is igen érdekes és jelentőségű tranzakciót bonyolított le. Ez a vállalat ugyanis megvásá-

rolta a Krakko—Kozmirzsovi Helyiérdekű Vasúttársaság részvényeinek majoritását. A Magyar Vasúti Forgalmi Rt. vállalkozó kedvére jellemző, hogy a vállalat igazgatósága tervbevette, hogy még az ősz folyamán megalakítja olaszországi vállalatát is, amely Milánó székhellyel fogja megkezdeni működését. Ez a vállalat is, mint a Vasúti Forgalmi egyéb érdekeltségei, főleg vagonkölcsönzési üzlettel fog foglalkozni.

— **Piaci árak.** Burgonya 3—4 lej, hagyma 3—4 lej, tehénturó 16 lej, juhturó 48 lej, vaj 100—120 lej, alma 3—8 lej, körte 8—10 lej, kajszin 20—25 lej kilogrammnként, bab 4—5 lej, tej 6—7 lej, tejfél 35—40 lej literje, tojás 2—2.20 lej darabja, zöldség 2—4 lej csomója, uborka 20 bani darabja. A baromfiárak: sovány liba 200—220 lej, sovány kacsza 90—120 lej, tyúk 90—120 lej, csirke 70—100 lej párja, kövér liba 280—300 lej, kövér kacsza 180—200 lej darabja.

Riasztó hírek egy lippalfüredi uriaszony eltűnéséről.

Singer Rezsóné két napja nyomtalanul eltűnt Lippalfüredről. — Mára a nyomozás kiderítette, hogy Temesváron van és nincs semmi baja.

Lippáról jelentik: Általános megröbbenést keltett Lippán az a hír, hogy Singer Rezsóné, Singer Rezsó lippalfüredi vendéglős felesége, rejtélyes körülmények között eltűnt. A hír futótűzként terjedt és különféle verziók keletkeztek a származására az uriaszony eltűnésével kapcsolatban. Voltak, akik büntényt, akik öngyilkosságot sejtettek, de senki sem tudott választ adni arra, hogy Singer Rezsónéval, amikor tegnapelőtt visszaindult Lippáról Lippalfüredre, mi történhetett.

Az uriaszony ugyanis tegnapelőtt bejött Lippára, meglátogatta ismerőseit, barátait és az esti órákban elbúcsuzott, hogy visszamegy Lippalfüredre. Másnapra fröve bejött Lippára és kereste Singerét, de ott azt mondták, hogy onnan eltávozott. Az egész napi kutatás nem vezetett eredményre és a kétségbeesett család az eltűnésről jelentést tett a lippai csendőrségnek. Ott bevezették a nyomozást, amelynek eredményét a legnagyobb izgalommal és szorongással várták a városban.

Ma délutánca azután érdekes fordulat állott be a rejtélyesnek látszó ügyben. Kiderült ugyanis, hogy Singer Rezsóné tegnapelőtt Lippáról elutazott Temesvárra, jelenleg is ott van és a legjobb egészségnek örvend.

SPORT.

— **Az idei magyar uszóbajnokságok.** Budapestről jelentik: A Magyar Uszó Szövetség augusztus 3-án és 4-én rendezi a Császárfürdő uszodájában az 1929 évi uszóbajnoki viadalokat.

— **Franciaország vezet Amerikával szemben a Davis Cupben.** Párisból jelentik: A Davis Cup mai mérkőzése után Franciaország 2:0 arányban vezet Amerikával szemben. A mai eredmények a következők: Borotra—Lot 6:1, 3:6, 6:4, 7:5. Cochet—Tilden 6:3, 6:5, 6:2.

Vendéglősök és kávéosok

üveg, porcellán és alpacca szükségletüket legolcsóbban beszerezhetik a

„CRISTAL”

üvegáruházban, Str. Metianu (Forrai-u.) 4.

Rádióműsor.

— Romániai idő. —

SZOMBAT, július 27.

Bucuresti: 19. Rádióhangverseny. 22. Dalok. 22.30. Zongorahangverseny. 23.15. Zenekari hangverseny. — Berlin: 18. Humoreszkek. 18.30. Délutáni hangverseny. 21. Vidám „hétvége”. Utána tánczene, időjelzés. — Prága: 20.05. Szórakoztató zene. 20.40. Hegedűhangverseny. 21.15. Tánczene. 23.25. Katonazene. — Wien: 18. Gyermekmesék. 19. Gottfried Keler-est. 20. Kamarazene. 21. Courteline-est, utána esti hangverseny. — Budapest: 10.15. Hangverseny. 10.30. Hírek 10.45. A hangverseny folytatása. 13.05. A Rádió háziirójának hangversénye. 13.25. Hírek. 13.35. A hangverseny folytatása. 15.30. Hírek. 17. Mesék a gyermekeknek. 17.45. Hírek. 18.15. Cigányzenekari hangverseny. 19. Dr. Forró Pál novellái. 19.30. Zenekari hangverseny. Közreműködők: Pálffy Mária operaezenekesnő. 1. Wagner: Nürnbergi mesterdalnok, előjáték. 2. a) Korngold: Ária a Holt város című operából; b) Lavotta: Mezei bokréta (Pálffy Mária). 3. Beethoven: III. (corica) szimfónia. I. Allegro con brio. II. Marcia funebre. III. Scherzo. IV. Finale Allegro molto. 21.25. Közvetítés Csákvártól. A csákvári földműveslegények és leányok előadása, „Háry János”. Utána kb. 23.35. Hírek. 23.45. A m. kir. Operaház tagjából alakult zenekar hangversenye. 1. Marschner: Hans Heiling, megnyitó. 2. Wagner: Lohengrin, ábránd. 3. Weber: Felhívás keringőre. 4. Fetrás: Virágünnep, megnyitó. 5. Delibes: Lakmé, ábránd. 6. Mozart: Török induló.

VASÁRNAP, július 28.

Bucuresti: 18. Könnyű zene. 19.15. Szórakoztató zene. — 22.30. Hangverseny (Meyerbeer, Mozart, Brahms). 23.15. Hegedűhangverseny. — Köln: 21. Mozart: „Don Juan” operájának előadása. Berlin: 19.30. Híres hegedűművészek gramofonlemezéről. 20. Szőke Szakáll „Vonósnegyes”-ének előadása. 20.30. Híres csellisták gramofonlemezéről. 21. Zenekari hangverseny. — Prága: 17.30. Katonazene. 19.05. Német művészek hangversenye. 20. Fuvózenekar. 20.45. Vigjáték közvetítése Brünnből. 22. Zenekari hangverseny. 23.20. Közvetítés Trencséntelepből. — Torino: 21.30. Verdi: „A végzet hatalma” című operájának közvetítése. — Wien: 19.15. Zongoraelőadás. 20.15. Előadás „Elázott nyári históriák” címmel. 21.05. Operettársulatok. — Budapest: 10. Ujsághírek, kozmetika. 11. Ref. istentisztelet. 12.05. A m. kir. Operaház tagjából alakult zenekar hangversenye. Közreműködik Kerpely Jenő gondokaművész. 1. Beethoven: III. Leonora — megnyitó. 2. Quirand: II. szvit. 3. Haydn: Gordonkaverseny D-dur. Zenekari kísérettel, előadja: Kerpely Jenő. 4. Beethoven: III. szimfónia. 17. Rádió Szabad Egyetem. 18.30. Aratóünnep Csákvártól. Helyszíni közvetítés. 20. Zenekari hangverseny az Angol-parkból. 1. A. Bolto: A „Mefistofeles” c. operából — előjáték. 2. Strauss J.: Geschichten aus dem Wienerwald — keringő. 3. Wagner R.: Tannhäuser c. operából — nagyábránd. 4. a) Drdla: Kubelik szerenád. b) Hubay J.: V. csárdajelenet. 5. Lehár F.: A Friderike c. dalműből — ábránd. 21.30. Sporteredmények. 21.45. Színműelőadás a Stúdióból. „A tavasz”. 22.25. Eredei hawaii-trióhangverseny. 22.50. Gramofonhangverseny. 23.20. Cigányzenekari hangverseny.

A Piața Avram Iancu (Szabadság-tér) és Str. Banatului (Asztalos Sándor-ucca) sarkánál, a hetipiac legélénkebb helyén

bolthelyiség,

azonnalra kiadó.

Cím az „Aradi Közlöny” kiadóhivatalában.

A szerkesztésért ideiglenesen
SALGÓ HENRIK
lel.

VARALÓ ÉS FÜRDŐZŐ
ELŐFIZETŐINKNEK,
valamint olvasóinknak lapunkat a postabélyegkülönbözet megtérítése ellenében bérkövára utáná küldjük. Kérjük az ügyben a kiadóhivatalhoz fordulni, amely a megrendelt lapnak naponkénti pontos feladásáról gondoskodik

